

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ให้ความสำคัญของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดตัวผู้เรียนเป็นตัวตั้ง (ประเวศ วะสี, 2543) กระบวนการจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สิ่งสำคัญคือครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลช่วยให้ครูออกแบบการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการ ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคน ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนจึงเป็นพื้นฐานสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอนของครู (โกวิท ประวาลพุกษ์, 2539; ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2541; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2542; วิจารย์พานิช, 2543; Shulman, 1987) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้เห็นความสำคัญและกำหนดเรื่องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นเรื่องแรกใน 6 เทคนิคการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญ ดำเนินการ และใช้ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำมาวางแผนการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาของนักเรียน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อให้โรงเรียนเป็นฐานการพัฒนา (School - Based Development) และการรู้จักนักเรียนยังมีความจำเป็นสำหรับครูเพื่อใช้เป็นฐานการพัฒนาให้นักเรียนให้บรรลุสู่คุณลักษณะ 12 ประการของมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน เพื่อรองรับการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

ผลการวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าเป็นการศึกษา นักเรียนเพื่อการแนะแนวให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาดังนี้ ปัญหาการหนีเรียน (ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ, 2513) ปัญหาการยอมรับตนเองและความวิตกกังวล (สาวิกา กาญจนะ, 2518) พฤติกรรมการสุดตมสารระเหย (อังสนา เปคะนันท์, 2536) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (ประจิม เมืองแก้ว, 2536) พฤติกรรมก่อวินในชั้นเรียน (รุ่งทิพย์ ยอดประดู่, 2537) ปัญหาการปรับตัว (ธัชวรรณ พิมพ์งาม, 2538; ดวงกมล วงษ์ศรีหัต, 2541) พฤติกรรมการลักขโมย (สุรพล สุขสายชล, 2541) และนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว (สุนีย์ ธีรวิรุฬห์, 2542)

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลข้างต้น ยังพบว่าการศึกษานักเรียนที่มีปัญหาดังกล่าว ใช้วิธีการศึกษารายกรณี (case study) จำนวนกรณีศึกษาอยู่ระหว่าง 3 - 10 คน ผู้ที่ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลนี้เป็นนักวิจัยหรือนักการศึกษาจากภายนอกที่ไม่ใช่ครูผู้สอนที่รับผิดชอบนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนปกติ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมาไม่พบว่ามีงานวิจัยเรื่องใดที่ศึกษาเพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครอบคลุมทั้งชั้นเรียนและครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการศึกษานักเรียนแต่ละคนและทุก ๆ คนในความรับผิดชอบของตนด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อต่อยอดความรู้และเชื่อมโยงการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามแนวทางจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษายุทธวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูประถมศึกษาศึกษาหรือแนวทางกรรู้จักนักเรียนแต่ละคนอย่างทั่วถึงทุกคนในชั้นเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนผู้รับผิดชอบนักเรียนเป็นผู้ศึกษาทำความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึงทุกคนในชั้นเรียน เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

คำถามวิจัย

1. ครูจำเป็นต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือไม่ เพราะอะไร
2. สิ่งจำเป็นที่ครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลคืออะไร
3. ครูมียุทธวิธีในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างไร
4. ครูมีวิธีการสร้างความเข้าใจข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียนแต่ละบุคคลอย่างไร
5. ครูนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้อย่างไร
6. ความเชื่อพื้นฐาน ความรู้เดิม และทักษะอะไรบ้างที่ครูจะนำมาใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูระดับประถมศึกษา
2. เพื่อนำเสนอพฤติกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้คือ ครูประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารการศึกษารัฐมนตรี และสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 453,879 คน

การวิจัยเชิงปริมาณในส่วนของการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน ประกอบด้วยครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาจากทุกสังกัด ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การศึกษากกรณีศึกษา ครูที่รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 2 กรณีศึกษา โดยกรณีศึกษาที่ 1 เป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรณีศึกษาที่ 2 เป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการสร้างความเข้าใจของครูเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละบุคคลอย่างรอบด้าน ลึกซึ้ง โดยเฉพาะในเรื่องความสนใจ ศักยภาพ ความถนัด วิธีการเรียนของนักเรียน รวมทั้งปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับนักเรียน

ยุทธวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การกำหนดแนวทางรูปแบบที่ดีที่สุดในการระดมและจัดสรรทรัพยากรภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนทุกด้านเป็นรายคน อันจะช่วยให้ครูสร้างความเข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ซึ่งความเข้าใจเหล่านี้จะเป็น

พื้นฐานในการวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อต่อยอดความรู้และเชื่อมโยงการเรียนรู้ของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ได้ยุทธวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูประถมศึกษา
2. ได้สารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนในการพัฒนาครูระดับประถมศึกษาในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
3. ได้สารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ในการออกแบบระบบข้อมูลนักเรียนในโรงเรียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน